

Asia: VN/13979/2023

## **Hallituksen esitys laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta (Suurjänniteverkkohanke)**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Helsingin kaupunki pitää esityksen tavoitteita lähtökohtaisesti kannatettavina. Sähkömarkkinalain kantaverkkoa ja suurjännitteistä jakeluverkkoa koskevaa sääntelyä on tarkoituksenmukaista kehittää siten, että suurjänniteverkkoja voidaan kehittää nopeasti kasvavien sähkön kulutuksen ja tuotannon tarpeita vastaavalla tavalla.

Helsingin sähkönsiirron määrän arvioidaan lähes kaksinkertaistuvan lähivuosina. Kaupungin väestökasvun myötä rakennusten sähkön tarve kasvaa. Lisäksi liikenteen sähköistyminen ja suuret sähköä kuluttavat teollisuusinvestoinnit edellyttävät 400 kV:n sähkönsiirtoverkoston vahvistamista myös kaupungin sisällä. Samalla sähköntuotannon väheneminen kaupungin rajojen sisällä on lisännyt valtakunnallisesta siirtoverkosta siirrettävän sähköenergian merkitystä Helsingille. Myös huoltovarmuus- ja omavaraisuusnäkökulmat erilaisissa häiriötilanteissa ovat tärkeitä. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan nämä tekijät yhdessä korostavat yli 110 kV:n sähkönsiirtoyhteyksien rakentamisedellytysten merkitystä.

Helsingin kaupunki toteaa, että suurjännitteisten yli 110kV:n sähkön siirtoyhteyksien rakentaminen edellyttää sähkönsiirtolinjojen ja muun maankäytön suunnittelun ja toteutuksen yhteensovittamista. Asuinalueiden laajentuessa ja tiivistyessä yli 110 kV:n siirtojohtojen sijoittamista maan alle harkitaan yhä useammin vaihtoehtona. Sähkönsiirtoinvestointien toteuttaminen vaatii tilanteesta riippuen erilaisia johtosijoitteluun liittyviä ratkaisuja kuten johtokäytäviä, maakaapelointeja ja tunneleita. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa näiden yhteensovittaminen muun maankäytön kanssa on yhä haasteellisempaa ja edellyttää laajaalaista tarkastelua. Lisäksi sähkönsiirtolinjojen ja maankäytön yhteinen ennakoiva suunnittelu on välttämätöntä eri toimijoiden välillä, jotta vältetään myöhemmin kalliit rakentamisen ratkaisut. Esimerkiksi 400 kV:n maakaapeloinnin yhteydessä voidaan varautua suojaputkituksin edellä mainittujen toimijoiden kunnallisteknisten johtojen tarpeille, mikä tuo kustannussäästöjä ja tehostaa infrastruktuurin kehittämistä. Tältä osin esityksen vaikutusarviointia voisi harkita täydennettäväksi.

Helsingin Viikissä toteutetaan Suomen ensimmäinen sähkönsiirtoon tarkoitettu 400 kV:n maakaapelointi. On tärkeää, että hankkeesta saatava kokemus siirtyy mahdollisen lainmuutoksen myötä kantaverkkoyhtiöltä paikalliselle jakeluverkonhaltijalle. 400 kV:n kaapelointi edellyttää vaativia tila- ja turvaratkaisuja, jotka tulee ottaa huomioon suunnittelussa ja toteutuksessa.

Paikallistuntemuksen merkitys kasvaa edellä mainittujen tekijöiden myötä, mikä puoltaa esityksessä ehdotettua paikallisen verkonhaltijan vastuun laajentamista yli 110 kV:n siirtojohtojen rakentamiseen. Kantaverkkoyhtiön on kuitenkin varmistettava riittävä käyttövarmuus jakeluverkon liittymissä yli 110kV verkon osalta. Mikäli vastuurajoja tarkennetaan lainmuutoksen myötä, on jatkossa tärkeää ylläpitää tiivistä yhteistyötä paikallisen jakeluverkonhaltijan, kantaverkkoyhtiön ja kaupungin maankäytön suunnittelun välillä. Näin varmistetaan sekä sähkönsiirron että maankäytön näkökulmasta laadukkaat ja teknistaloudelliset ratkaisut. Esityksessä ehdotettu siirtymäsäännös on kannatettava, jotta verkon kehittäminen ei viivästy.

Helsingin kaupunki pitää kustannusten kohdistumiseen liittyen tärkeänä, että palvelumaksut ovat oikeudenmukaisia ja, että ne perustuvat todellisiin kustannuksiin. Näin verkkotoiminta säilyy tasapuolisena. Taustaselvityksissä aiheuttamisperiaatetta on tarkasteltu vain rajallisesti, mikä voi johtaa epätasapainoiseen maksutaakkaan eri alueiden välillä. On syytä ottaa huomioon, että erityisesti 400kV verkon rakentamistarpeet kasvattavat jakeluverkkoyhtiöiden asiakkaiden kustannuspainetta. Mikäli kantaverkon maksukäytäntöjä ei muuteta, voi lakimuutos heikentää verkkopalvelujen tasapuolisuutta ja syrjimättömyyttä.

Ehdotettu liittymismaksu-uudistus ei Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan saavuta tavoitteitaan, sillä se kohdistuu vain uuteen kulutukseen. Kaupunkien lämmityshankkeissa se lisäisi jo ennestään korkeita kustannuksia.

Lisäksi kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että kantaverkon kapasiteettirajoitteet Etelä-Suomessa voivat estää datakeskusinvestointeja sekä hidastaa hankkeiden toteutumista ja puhdasta siirtymää. Liittymismaksu-uudistus ei vaikuta datakeskushankkeiden kokonaismäärään, mutta voi estää niiden sijoittumisen mm. hukkalämmön hyödyntämisen kannalta optimaalisille paikoille. Kantaverkko rajoittaa hankkeiden toteutumista jo nyt, sillä Fingrid ei ole pystynyt toteuttamaan siihen liittyviä investointeja riittävän etupainotteisesti ja osaltaan varmistamaan Helsingin riittävää sähkönsaantia puhtaaseen kaukolämmitykseen siirtymisen kannalta. Pullonkaulat tulisi ratkaista investoinneilla, ei lisämaksuilla. Kantaverkkoinvestointeja tulisikin siksikin nopeuttaa.

Palmgren Soile

Helsingin kaupunki - Helsingin kaupungin pormestari